

7.2.2022

לכבוד
גבי (אלוף במיל.) אורנה ברביבאי
שרת הכלכלה והתעשייה

כבוד השרה,

הנדון: חופש העיסוק של מתכננות ומתכנני ערים ואזורים בישראל

1. אנו ראשי יחידות באוניברסיטה העברית, אוניברסיטת בן גוריון, אוניברסיטת תל-אביב והטכניון, המציעות תכניות אקדמית לתואר מוסמך המכשירות מתכנני ערים ואזורים. מקצוע תכנון הערים מוכר, לפחות מאז אמצע המאה ה-20, כעומד בפני עצמו ומובחן ממקצועות אחרים כמו אדריכלות והנדסה. התוכניות האקדמיות הראשונות שעסקו בהכשרת מתכננים/ות בישראל החלו לפעול ב-1969/70 בטכניון ובאוניברסיטה העברית וכיום פועלות תוכניות לתכנון גם באוניברסיטת בן גוריון ובאוניברסיטת תל אביב.
2. בניגוד למקצועות האדריכלות וההנדסה, מקצוע תכנון הערים והאזורים איננו רשוי אלא תואר אקדמי, דוגמת כלכלה ומינהל עסקים, המכשיר את מוסמכיו לעסוק בתחום התכנון, בהכנת תוכניות, בקידומן וברגולציה הציבורית עליהם. דרישה לתואר זה מופיעה על פי רוב במכרזים שמוציאים גופים ציבוריים וגם על ידי משרדי תכנון עצמאיים.
3. בקהילת מתכנני הערים, שהם מוסמכינו, יש גם עצמאיים ובעלי משרדי תכנון העוסקים בהכנת תוכניות מתאר ותוכניות מפורטות מזה שנים רבות. מוסמכינו גם מילאו וממלאים תפקידים בכירים במגזר הציבורי בתחום התכנון ובהם מנהלת מינהל התכנון (הנוכחית וקודמתה), בכירים נוספים במינהל התכנון ומתכנני מחוזות.
4. תוכניות הלימודים בתכנון ערים ואזורים במוסדות להשכלה גבוהה מחויבות לקידום איכות התכנון העירוני בישראל ולהכשרת מוסמכות/ים שיסייעו להתמודדות עם האתגרים העומדים על הפרק, כמו משבר הדיור, לצד פיתוח מקדם צמיחה כלכלית, אתגרים חברתיים הכרוכים בהתחדשות עירונית, צמצום הגודש התחבורתי ופיתוח בר-קיימא.
5. לאחרונה הובאה לידיעתנו (במקרה) כי במסגרת המועצה לאדריכלות והנדסה, בה מקצוע תכנון הערים אינו מיוצג, הוקמה תת-ועדה, שתפקידה להמליץ לשרה מי יכול להגיש תכנית בניין עיר. באותו פרסום כתוב גם כי תת-הוועדה תבחן את התכנים, הכלים וההכשרה הנדרשת לעסוק במקצוע תכנון ערים. אדגיש שמקצוע תכנון הערים שאינו רשוי אינו מיוצג במועצה להנדסה ואדריכלות ומועצה זו אינה מוסמכת לדון בתנאים או בהכשרה הנדרשת לעסוק במקצועות אחרים שאינם הנדסה או אדריכלות. למיטב הבנתנו, רישוי תחומי ההנדסה והאדריכלות מתייחס לתחום הבניה, שיש בו היבטים אקוטיים הנוגעים לחיי אדם, בעוד שעולם התכנון, מקנה מידה גאוגרפי מצומצם של שכונה או חלק משכונה ועד

הרמות האזורית והארצית, דורש הכשרה אינטגרטיבית, המשלבת היבטים של כלכלה, חברה וסביבה עם ההיבטים המרחביים-הפיזיים של תכנון ייעודי הקרקע, וזוהי ההכשרה הניתנת במסגרות הלימוד האקדמיות בתכנון.

6. בהמשך למכתב מתאריך 27.1.2022 שנשלח אליך מטעם איגוד המתכננים בישראל, נבקש כי הסדרת תחום האדריכלות והנדסה לא תעשה תוך פגיעה במקצוע התכנון שכולל מאות ואלפי מוסמכים שהוכשרו במשך שנים רבות על ידי המוסדות להשכלה גבוהה, והתורמים במקצועיותם לעשייה התכנונית מזה שנים רבות.

7. ציבור בעלי התארים האקדמיים בתכנון הם בעלי עניין מרכזי בנושא זה, ואף שאינם מיוצגים במועצה לאדריכלות והנדסה, אין הדבר מתיר לפגוע בחופש העיסוק שלהם, ובפרט בתחום שהוא בליבת הכשרתם האקדמית ועשייתם המקצועית מזה שנים רבות. פגיעה כזו גם לא תתרום ליעילות ואפקטיביות מערכת התכנון ולפתרון משבר הדיור ועלולה להביא דווקא לתוצאות הפוכות.

8. בהתאמה למכתב שנשלח מטעם איגוד המתכננים, נבקשך להורות למועצת הנדסה והאדריכלות (שכבוד השרה משמשת כיו"ר שלה) ולתת-הועדה שהוקמה במסגרתה **להפסיק לאלתר** קיום דיונים כלשהם הנוגעים למקצוע תכנון הערים והאזורים החורגים מסמכותכם ולהבהיר כי השרה לא תתייעץ במועצה להנדסה ובאדריכלות בכל הנוגע לעיסוק במקצוע תכנון הערים והאזורים.

בכבוד רב,

פרופ' טובי פנסטר
ראשת מסלול מ.א. לתכנון לעיצוב עירוני- אזורי
אוניברסיטת תל אביב

פרופ' גלעד רוזן
מנהל המכון ללימודים עירוניים ואזוריים
האוניברסיטה העברית בירושלים

פרופ' נורית אלפסי
פרופסור חבר | המחלקה לגיאוגרפיה ופיתוח סביבתי
אוניברסיטת בן גוריון

פרופ' אפרת איזנברג
ראש המחלקה לתכנון ערים ואזורים
הטכניון

העתקים : תמר גבריאלי יו"ר שותפה, ועו"ד אשר כהנא, איגוד המתכננים בישראל